

ปัญหาการกระทำผิดที่ศาลรอกการลงโทษโดยการคุมประพฤติที่กระทำผิดเงื่อนไข การคุมประพฤติ

วีระพงษ์ วงศ์ศิริ*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรรณภักดิ์**

บทคัดย่อ

ภายหลังจากศาลมีคำพิพากษารอกการลงโทษและกำหนดเงื่อนไขการคุมความประพฤติแล้วนั้น¹ ปรากฏว่าผู้ถูกคุมความประพฤติผิดเงื่อนไขการคุมประพฤติเป็นจำนวนค่อนข้างมาก² โดยสาเหตุหลักที่ทำให้ผู้ถูกคุมความประพฤติผิดเงื่อนไขการคุมความประพฤติ คือ ผู้ถูกคุมความประพฤติไม่มารายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติหรือมารายงานตัวไม่ครบตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ยอมทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์หรือทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ไม่ครบตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนดหรือผู้ถูกคุมความประพฤติถูกจับดำเนินคดีใหม่ จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้นเป็นเหตุให้ศาลออกหมายเรียกผู้ถูกคุมความประพฤติมาสอบถามและออกหมายจับผู้ถูกคุมความประพฤติที่ไม่มาตามหมายเรียกทิ้งไว้ในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ทำให้การคุมประพฤติไร้ผล รวมทั้งเป็นปัญหาแก่ศาลและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอย่างยิ่ง

ดังนั้น ผู้เขียนจึงได้นำกฎหมายต่างประเทศและหลักสากลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อเสนอแนะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

---

* นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ ปรดิพนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

** ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

¹ หยุด แสงอุทัย. กฎหมายอาญาภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2554, หน้า 185

² สุทัศน์ อันทนานนท์. ปัจจัยที่มีส่วนให้บุคคลกระทำผิดเงื่อนไขคุมประพฤติ: ศึกษาเปรียบเทียบผู้ที่ถูกถอนการคุมประพฤติกับผู้พ้นการคุมประพฤติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2522, หน้า 32-34

1. บทนำ

ในคดีอาญาเมื่อศาลพิจารณาเหตุเกี่ยวกับตัวจำเลย สภาพความผิดและเหตุอื่นอันควรปราณีและเห็นสมควรให้จำเลยกลับตัวเป็นพลเมืองดี ศาลมักใช้วิธีการรอกการลงโทษและกำหนดเงื่อนไขการคุมประพฤติ³ ประกอบกับนโยบายของระบบงานยุติธรรมทางอาญาในปัจจุบันได้ปรับทิศทางไปสู่การพัฒนาทางเลือกในการลงโทษผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ การคุ้มครองเยียวยาผู้เสียหายและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมมากยิ่งขึ้น⁴ ดังนั้น จึงมีผู้กระทำผิดส่วนหนึ่งที่ไม่จำเป็นถึงกับได้รับโทษจำคุก แต่ก็ไม่ควรเพียงรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษไว้เพียงอย่างเดียว⁵ จึงมีแนวคิดในการพัฒนามาตรการที่มีระดับความรุนแรงน้อยกว่าการจำคุกที่เรียกว่า การคุมความประพฤติ ขึ้นมา นับตั้งแต่มีระบบการคุมประพฤตินำมาใช้ ศาลต่างๆทั่วประเทศมีการคุมประพฤติจำเลยซึ่งเป็นผู้กระทำผิดในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก แม้จะเป็นที่น่าพอใจ กล่าวคือ สามารถช่วยป้องกันและลดปัญหาอาชญากรรมได้ตามเจตนารมณ์และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด⁶ แต่ในปัจจุบันปรากฏว่าจำเลยผิดเงื่อนไขการคุมความประพฤติเพิ่มขึ้นตามลำดับ เป็นเหตุให้ศาลต้องออกหมายเรียกไว้เป็นจำนวนมาก ทำให้การคุมประพฤติจำเลยไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร หากไม่หาวิธีการแก้ไขก็จะทำให้การคุมประพฤติไร้ผล ไม่สามารถแก้ไขฟื้นฟูจำเลยซึ่งเป็นผู้กระทำผิดได้ดังเจตนารมณ์ของกฎหมาย

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคุมประพฤติ

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการลงโทษจำคุก

---

³ คู่มือการปฏิบัติงานควบคุมและสอดส่องผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ เด็กหรือเยาวชนและผู้ได้รับการพักการลงโทษลดวันต้องโทษจำคุก. กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม. 2551, หน้า 3-4

⁴ Anton M. van Kalmthout Jack T.M. Derks. Probation and Probation Services A European perspective. Utrecht: Conference Permanente Europeenne de la Probation. 2000, p3

⁵ ฐาปกรณ์ เทียงธรรม. การใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษ: ศึกษาเฉพาะกรณีการรอกการลงโทษ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. 2556, หน้า 7

⁶ พเยาว์ ศรีแสงทอง. การลงโทษและการแก้ไขผู้กระทำผิด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: จามจุรีโปรดักส์. 2555, หน้า 53

อาชญากรรมก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของประชาชนและสังคมโดยทั่วไป เป็นปัญหาสังคมที่รัฐจะต้องหาทางแก้ไขก่อนที่จะไปมุ่งพัฒนาประเทศด้านอื่นๆ⁷ ในโบราณกาลนั้นสังคมทั้งหลายต่างก็มีความเชื่อว่า อาชญากรรมเกิดจากความประพฤติด้วยความสมัครใจของผู้กระทำผิดนั้นเอง ผู้ประกอบอาชญากรรมจะต้องรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว สังคมในสมัยดั้งเดิมจึงมุ่งในการลงโทษผู้กระทำผิดให้เป็นการสาสม ประชาชนส่วนใหญ่ในยุคแรกได้ตระหนักถึงสิทธิของบุคคลและการตอบแทนของครอบครัว⁸ ถ้ามีการตายหรือความเสียหายเกิดขึ้นแก่พวกนั้นก็จะมีการแก้แค้น โดยมีการเสียเลือดเนื้อ สังคมยุคแรกพิจารณาข้อห้ามในการต่อสู้ระหว่างเผ่า มีการทรมาน การเนรเทศและความตายเป็นการแก้แค้นต่อผู้กระทำผิด โดยปราศจากความเมตตา⁹ ในเรื่องอาชญากรรมที่กระทำต่อรัฐและต่อบุคคล กฎหมายของบาบิโลน กรีกและโรมันมีความแตกต่างกัน ในกรีกกรณีที่ลงโทษด้วยการปรับเป็นการชดเชยความเสียหาย ถ้าผู้กระทำผิดไม่สามารถจ่ายเงินได้ จะถูกทับด้วยล้อ โรมจะถูกขว้างปาด้วยหิน ทั้งในยุโรปและอเมริกาเมื่อมีอาชญากรรมที่เป็นฆาตกรรมจะถูกลงโทษอย่างรุนแรง เช่น การทำให้ตายโดยทรมาน การแขวนคอ เอาหินถ่วงทับทั้งเป็นคว้านไส้พุ่ง ถลกหนังแล้วเนื้อ ถ้าผู้กระทำผิดที่มีความรุนแรงน้อย ก็จะถูกลงโทษด้วยการตัดแขนขา ตัดนิ้ว ถูกนำด้วยเหล็กกร้อน ถูกโบยตีและถูกประจานใส่ชื่อกับต้นไม้¹⁰ การตายอย่างทรมานนี้ถูกเลิกใช้โดยรัฐบาลอังกฤษ ในปี ค.ศ. 1952 และในรัฐแมริแลนด์ สหรัฐอเมริกาได้ห้ามการปฏิบัติเช่นนี้ในปี ค.ศ. 1969

ในราชทัณฑ์ของอเมริกาอุดมการณ์เกี่ยวกับการควบคุมกักขังผู้กระทำผิดเพื่อเป็นการป้องกันสังคมก็จะต้องขังตัวผู้กระทำผิดไว้ในเรือนจำให้พ้นจากสังคม¹¹ แต่จะไม่ทำอะไรรุนแรงผู้กระทำผิดถึงเสียชีวิต ความคิดนี้สืบเนื่องจากความเข้าใจและยอมรับว่าอาชญากรรมเป็นเหตุพื้นฐานที่เกิดขึ้นได้ในทุกสังคม ผู้กระทำผิดแม้จะถูกลงโทษก็ยังคงควรที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป ในราวศตวรรษที่ 10 รัฐบาลพิจารณาเห็นว่าหน้าที่ของเรือนจำ คือ การกักขังควบคุมตัวผู้กระทำผิดเป็นเวลานานเพื่อเป็นการลงโทษ ส่วนประเทศอังกฤษในศตวรรษที่ 13 เรือนจำได้รับการบูรณาสร้างให้มีสภาพดีขึ้นกว่าเดิมเพราะการจองจำมีระยะเวลาอันยาวนาน กระบวนการยุติธรรมของประเทศ

⁷ ประธาน วัฒนาวณิชย์. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โพรพรินดิง. 2546, หน้า 6-7

⁸ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วย การดำเนินคดีในขั้นตอนก่อนการพิจารณา. พิมพ์ครั้งที่ 7 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร: พลสยามพรินดิง. 2553, หน้า 218-225

⁹ นวลจันทร์ ทศนชัยกุล. การคุมประพฤติและการพักการลงโทษ. กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณการ. 2532, หน้า 14-16

¹⁰ ธาณี วรภัทร์. หลักกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน. 2553, หน้า 31-32

¹¹ ประวัติการคุมประพฤติในประเทศสหรัฐอเมริกา. วารสารกรมคุมประพฤติ. ปีที่ 17 ฉบับที่ 3 ประจำเดือน พฤษภาคม- กรกฎาคม 2551, หน้า 34-37

อังกฤษถือเอาการกักขังควบคุมตัวผู้กระทำความผิดเป็นการชดเชยแทนการเสียค่าปรับ การต้องตกเป็นทาส การทำร้ายร่างกายให้พิการ การเนรเทศและการประหารชีวิต

สำหรับในประเทศไทยปรากฏตามกฎหมายตราสามดวงลักษณะต่างๆ เช่น พระอัยการอาญาหลวง พระอัยการลักษณะโจร ลงโทษโดยการได้รับการทรมานร่างกาย เช่น การประหารชีวิตโดยวิธีการทำให้ตายอย่างช้าๆ ตัดมือ ตัดเท้า ตัดนิ้ว โขยด้วยหวายหรือลาดหนัง เอาไฟฟรอก เผาเหล็กแดงประทับตัว เป็นต้น วิธีการลงโทษเหล่านี้เป็นที่นิยมแพร่หลายกันในสมัยก่อน เป็นที่ทราบกันว่าการลงโทษในสมัยโบราณนั้นได้กระทำเพื่อทดแทนแก้แค้นและเพื่อข่มขู่มิให้ผู้อื่นกระทำความผิดเป็นเยี่ยงอย่างกัน แม้ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดเพียงเล็กน้อยก็อาจต้องถูกลงโทษอย่างหนัก ตามทัศนคติของคนรุ่นหลังรู้สึกว่าการลงโทษในสมัยก่อนโหดร้ายกระทำรุนแรง

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเลี้ยงโทษจำคุก

การนำเอาระบบเรือนจำมาเป็นมาตรการในการลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดนั้น ได้มีพัฒนาการมากกว่าสองทศวรรษ โดยหวังว่าจะนำเรือนจำมาเป็นมาตรการในการลงโทษที่มีมนุษยธรรมแก่สังคมมากกว่าการลงโทษที่ทรมานแบบเดิม แต่เมื่อเวลาผ่านไปความเชื่อมั่นในระบบเรือนจำได้ลดน้อยลงตามลำดับ¹² เนื่องจากระบบเรือนจำได้สะท้อนให้เห็นผลกระทบทางลบต่อผู้กระทำความผิดเองและต่อสังคมส่วนรวมหลายประการ เพราะแนวความคิดในระยะหลังมักเชื่อว่าผู้กระทำความผิดที่เข้าไปอยู่ในเรือนจำนั้นเป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางบุคลิกภาพและทางสังคม ดังนั้น การแก้ไขปรับปรุงผู้กระทำความผิดจึงมีความสำคัญและจำเป็น โดยเฉพาะผู้กระทำความผิดที่กระทำโดยพลั้งพลาดไปหรือไม่มีสันดานเป็นโจรผู้ร้าย ให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมภายนอกได้ แต่เนื่องจากสภาพเรือนจำไม่เหมาะสมสำหรับการแก้ไข และการลงโทษจำคุกยังคงเป็นการแยกผู้กระทำความผิดออกจากสังคมโดยเด็ดขาด ทำให้ยากต่อการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมภายหลังพ้นโทษ ดังนั้น แนวความคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยเลี้ยงการลงโทษจำคุกจึงได้มีการพัฒนาและนำมาใช้อย่างแพร่หลายและรวดเร็วมากขึ้น

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการคุมประพฤติ

เมื่อมีปัญหาอาชญากรรมเกิดขึ้น การกระทำความผิดนั้นล้วนมีผลกระทบกระเทือนต่อประชาชนทั่วไป ประชาชนส่วนมากต้องการให้บ้านเมืองลงโทษโดยการกำจัดไปให้พ้นจากสังคม¹³ ประชาชนจะไม่คิดถึงสาเหตุและปัญหาของการก่ออาชญากรรมนั้น ความรู้สึกจึงถูกรอบงำด้วยโมหะจริตที่รุนแรงและการลงโทษผู้กระทำความผิดก็จะเข้าไปในลักษณะที่ไม่ช่วยให้เขากลับตัวเป็นคนดี นักอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยาจึงมีแนวคิดแนวใหม่เกี่ยวกับการลงโทษที่เรียกว่า "ทฤษฎีการลงโทษเพื่อปรับปรุงแก้ไขหรือดัดนิสัย" ซึ่งการลงโทษมิได้มุ่งกระทำ

¹² อริชรา มณีสว่าง. การคุมประพฤติ: ศึกษาการเลี้ยงโทษจำคุกโดยการคุมขังเป็นช่วงระยะเวลา วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. 2550, หน้า 20-21

¹³ Anthony Bottoms, Sue Rex, Gwen Robinson. Alternatives to prison options for an insecure society. 2004, p8

ต่อผู้กระทำผิดให้ได้รับการปฏิบัติตอบแทนที่เป็นผลร้าย¹⁴ แต่หลีกเลี่ยงไม่ให้ผู้กระทำผิดประสบกับสิ่งที่จะทำลายคุณลักษณะประจำตัวของเขาเพราะการที่ผู้กระทำผิดถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำอย่างน้อยทำให้ชื่อเสียงและฐานะของเขาเสื่อมลงในสายตาของคนอื่น อีกทั้งยังมีโอกาสใกล้ชิดกับผู้กระทำผิดที่เป็นอาชญากรมืออาชีพ ทำให้ได้รับอิทธิพลในทางผิดได้ง่ายและโอกาสในการกลับตัวเป็นคนดีได้ยาก¹⁵ จึงอาจจะไม่มีการลงโทษผู้กระทำผิดเลย เช่น การรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษแล้วใช้การคุมประพฤติแทนหรือเปลี่ยนจากโทษจำคุกเป็นโทษกักขังแทนซึ่งมีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา สังคมเริ่มมีการมองผู้กระทำผิดในภาพพจน์ที่เปลี่ยนแปลงไป จากทัศนคติเดิมที่ว่าอาชญากรเป็นคนชั่วร้ายไม่ควรให้อภัย กลับกลายเป็นว่าอาชญากรเป็นคนที่เกิดมาประสบกับความโชคร้าย เป็นผู้ป่วยของสังคมที่จะต้องเยียวยาแก้ไขมากกว่าการลงโทษเพื่อแก้แค้นและชิงชังแต่เพียงอย่างเดียว มาตรการที่ใช้กับผู้กระทำผิดอย่างหนึ่งก็คือโดยการคุมประพฤติ การคุมประพฤติเป็นวิธีการที่จัดการกับผู้กระทำผิดในลักษณะที่ไม่ใช่เป็นโทษ แต่การคุมประพฤติก็ได้พัฒนามาจากวิธีการทางกฎหมายที่มีพื้นฐานเป็นเรื่องของการลงโทษ เพื่อปรับปรุงแก้ไขเรื่องการลงโทษให้ดียิ่งขึ้น

ปรัชญาทางกฎหมายและการเมืองมีผลต่อแนวคิดในการคุมประพฤติทำให้แต่ละประเทศมีรูปแบบของตนเองในการให้โอกาสแก่ผู้กระทำผิด การกำหนดเงื่อนไขต่างๆและวิธีการเพื่อบังคับควบคุมพฤติกรรมของผู้กระทำผิด การเผยแพร่แนวคิดของระบบคุมประพฤติไปยังประเทศต่างๆเป็นการได้รับอิทธิพลทางการเมือง ปรัชญาการลงโทษ กระบวนการยุติธรรมตลอดจนการบังคับใช้กฎหมาย การคุมประพฤตินี้มีการกำเนิดมาจากประวัติศาสตร์กฎหมายของอเมริกาและอังกฤษ เนติบัณฑิตยสภาแห่งสหรัฐอเมริกาให้ความสนใจการคุมประพฤติเป็นอย่างมาก ผู้พิพากษาหรือศาลที่พิจารณาคดีแต่ละคดีนั้นก็ล้วนแล้วแต่มีความมุ่งหมายอย่างเดียวกัน¹⁶ คือ ทำอย่างไรที่จะทำให้ผู้กระทำผิดไม่กระทำผิดซ้ำอีกและพยายามให้เขาเหล่านั้นอยู่ในสังคมได้ ช่วยตัวเองได้ ซึ่งตรงกับปรัชญาทางสังคมสงเคราะห์ที่ว่า "ช่วยเขาเพื่อให้เขาช่วยตนเอง" Self help ด้วยเหตุนี้จึงมีการบัญญัติเปลี่ยนโทษทางอาญามาเป็นการรอกการลงโทษทางอาญาเอาไว้ก่อน แล้วเริ่มใช้ชุมชนและสังคมในการแก้ไขผู้กระทำผิด ให้มีโอกาסק่ตัวหรือพิสูจน์ตัวเองอีกครั้งหนึ่ง

¹⁴ อริษรา มณีสว่าง, การคุมประพฤติ: ศึกษาการเลี้ยงโทษจำคุกโดยการคุมขังเป็นช่วงระยะเวลา, วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2550, หน้า 26-27

¹⁵ E. Fattah & S. Parmentier, Victim Policies and Criminal Justice on the road to restorative justice, 3 nd ed. Leuven University Press, 2001, p9

¹⁶ ประเทือง ธนิยผล, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ 10, กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2557, หน้า 219

อีกความคิดหนึ่งก็คือว่าการคุมประพฤติเป็นกิจกรรมเพื่อบำบัดรักษาผู้กระทำผิดและบางกลุ่มก็ถือว่าการคุมประพฤติเป็นความเมตตาที่ศาลยื่นให้แก่จำเลยเป็นวาระสุดท้ายและอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งมีจำนวนไม่มากยังเห็นว่าการคุมประพฤติเป็นการลงอาญาอย่างหนึ่งซึ่งไม่ค่อยมีคนสนับสนุนมากนัก สรุปแล้วการคุมประพฤติมีรูปแบบเป็นทั้งการช่วยเหลือ การแก้ไขและการควบคุม ในแง่ความช่วยเหลือการคุมประพฤติจะให้โอกาสผู้กระทำผิดในการที่จะทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ทั้งในปัญหาส่วนตัวและปัญหาการกระทำผิด ในแง่ของการควบคุมแม้ว่าศาลจะปล่อยตัวให้เป็นอิสระ แต่ศาลก็ยังกำหนดเงื่อนไขควบคุมการกระทำของผู้กระทำผิด ส่วนการแก้ไขนั้นเท่ากับเป็นการให้โอกาสผู้กระทำผิดได้ปรับเปลี่ยนความคิดและพัฒนาตัวเองไม่ให้ออกเหวี่ยงในสังคมอีก

2.4 การคุมประพฤติในต่างประเทศ

ในต่างประเทศนั้นแนวความคิดเกี่ยวกับการคุมประพฤตินั้นเริ่มใช้อย่างจริงจังในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ โดยกระบวนการยุติธรรมในต่างประเทศนั้นจะพยายามเบี่ยงเบนผู้กระทำผิดไม่ให้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมสายหลักให้มากที่สุดเพื่อลดปริมาณคดีที่จะเข้าสู่ศาลและการคุมประพฤติ โดยจะนำมาตรการสากลต่างๆ ที่เป็นการหลีกเลี่ยงการควบคุมตัวมาประยุกต์ใช้ อาทิเช่น การว่ากล่าวตักเตือน การปรับ การชดเชยค่าเสียหาย การรอกการลงโทษ เป็นต้น ซึ่งมาตรการเหล่านี้สามารถลดปริมาณคดีในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมสายหลักทำให้ปริมาณคดีในศาลลดน้อยลง

3. วิเคราะห์ปัญหาการกระทำผิดที่ศาลรอกการลงโทษโดยการคุมประพฤติที่กระทำผิดเงื่อนไขการคุมประพฤติ

3.1 วิเคราะห์สภาพปัญหาการกระทำผิดที่ศาลรอกการลงโทษโดยการคุมประพฤติที่กระทำผิดเงื่อนไขการคุมประพฤติในประเทศไทย

จากการศึกษาปรากฏว่าภายหลังจากศาลมีคำพิพากษารอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษและกำหนดเงื่อนไขการคุมความประพฤติแล้วนั้น สาเหตุหลักที่ทำให้ผู้ถูกคุมความประพฤติผิดเงื่อนไขการคุมความประพฤติมีดังต่อไปนี้

1. ผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติหรือไปรายงานตัวไม่ครบตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด จะเห็นได้ว่าเมื่อศาลได้รอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษแล้วนั้น ศาลจะกำหนดเงื่อนไขการคุมประพฤติ โดยให้ไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติเป็นครั้งคราว เพื่อพนักงานคุมประพฤติจะได้สอบถาม แนะนำ ช่วยเหลือหรือตักเตือนตามที่เห็นสมควรในเรื่องความประพฤติและการประกอบอาชีพ ซึ่งเงื่อนไขในการรายงานตัวนั้นส่วนใหญ่ศาลจะกำหนดให้รายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ สามเดือนต่อครั้ง ภายในระยะเวลาหนึ่งปีหรือสี่เดือนต่อครั้งภายในระยะหนึ่งปี เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่แล้วผู้ถูกคุมความประพฤติจะ

มารายงานตัวไม่ครบตามเงื่อนไขศาล โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้พนักงานคุมประพฤติทราบ ทั้งพนักงานคุมประพฤติได้ดำเนินการออกหนังสือเตือนและออกติดตาม ทำให้พนักงานคุมประพฤติต้องเสนอรายงานผิดเงื่อนไขต่อศาลเพื่อดำเนินการต่อไป

2. ผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ยอมทำงานบริการสังคมหรือสาธารณะประโยชน์หรือทำงานบริการสังคมหรือสาธารณะประโยชน์ไม่ครบตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด

เมื่อศาลกำหนดเงื่อนไขการคุมประพฤติแล้วส่วนใหญ่ศาลจะกำหนดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำกิจกรรมบริการสังคมหรือสาธารณะประโยชน์ตามจำนวนชั่วโมงที่ศาลกำหนดในเงื่อนไข แต่ผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ยอมทำ โดยส่วนใหญ่จะอ้างว่าไม่ค่อยมีเวลา แม้พนักงานคุมประพฤติจะมีการตักเตือนแล้วก็ตาม

3. ผู้ถูกคุมความประพฤติถูกจับดำเนินคดีใหม่

ภายหลังจากศาลกำหนดเงื่อนไขการคุมประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติแล้วนั้น ปรากฏว่าในระหว่างการคุมประพฤตินั้น ผู้ถูกคุมความประพฤติได้ถูกจับดำเนินคดีใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นคดีตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษหรือบุคคลนั้นมีประวัติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้มาก่อน ทำให้การคุมประพฤติต้องยุติลงและพนักงานคุมประพฤติต้องรายงานให้ศาลทราบ

จากสาเหตุการผิดเงื่อนไขข้างต้นเป็นเหตุให้ศาลออกหมายเรียกผู้ถูกคุมความประพฤติมาสอบถามและออกหมายจับผู้ถูกคุมความประพฤติที่ไม่มาตามหมายเรียกทิ้งไว้ในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีผู้ถูกคุมความประพฤติบางคนที่ไม่สามารถส่งหมายเรียกให้ได้เพราะผู้ถูกคุมความประพฤติไม่อยู่บ้าน ทำให้การคุมประพฤติไร้ผล รวมทั้งเป็นปัญหาแก่ศาลและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอย่างยิ่ง

3.2 วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับปัญหาการกระทำผิดที่ศาลรอการลงโทษโดยการคุมประพฤติที่กระทำผิดเงื่อนไขการคุมประพฤติในประเทศไทย

ภายหลังจากศาลมีคำพิพากษาหรือการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษและศาลกำหนดเงื่อนไขการคุมประพฤติแล้วนั้น ผู้ถูกคุมความประพฤติต้องไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติเพื่อพนักงานคุมประพฤติจะได้สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกคุมความประพฤติและชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับเงื่อนไขการคุมประพฤติที่ศาลกำหนดมา โดยเงื่อนไขการคุมประพฤติทั่วไปที่ศาลกำหนด คือ ให้ผู้ถูกคุมความประพฤติมารายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติหรือให้มารายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติและทำงานบริการสังคมหรือสาธารณะประโยชน์ ปรากฏว่าในระหว่างการคุมประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติผิดเงื่อนไขการคุมประพฤติเป็นจำนวนค่อนข้างมาก โดยสาเหตุหลักที่ทำให้ผู้ถูกคุมความประพฤติผิดเงื่อนไขการคุมความประพฤติ คือ ผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติหรือไปรายงานตัวไม่ครบตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ไม่ยอมทำงานบริการสังคมหรือสาธารณะประโยชน์หรือทำงานบริการสังคมหรือสาธารณะประโยชน์ไม่ครบตาม

เงื่อนไขที่ศาลกำหนด ถูกจับดำเนินคดีใหม่ พนักงานคุมประพฤติต้องรายงานให้ศาลทราบ เป็นเหตุให้ศาลออกหมายเรียกผู้ถูกคุมความประพฤติมาสอบถามและออกหมายจับผู้ถูกคุมความประพฤติที่ไม่มาตามหมายเรียกทั้งไว้ในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ทำให้การคุมประพฤติไร้ผล รวมทั้งเป็นปัญหาแก่ศาลและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอย่างยิ่ง จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าปริมาณคดีที่ศาลกำหนดเงื่อนไขการคุมประพฤติในแต่ละปีมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี ประกอบกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมทำให้ศาลมีอำนาจใช้ดุลยพินิจกำหนดเงื่อนไขการคุมประพฤตินั้น ซึ่งจะมีผลทำให้ปริมาณคดีที่มีการคุมประพฤตินั้นมากขึ้นตามลำดับไปด้วย

3.3 วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับปัญหาการกระทำผิดที่ศาลรอการลงโทษโดยการคุมประพฤติที่กระทำผิดเงื่อนไขการคุมประพฤติในต่างประเทศ

สำหรับในส่วนต่างประเทศนั้นมาตรการทางกฎหมายจะมีมาตรการทางเลือกในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดที่หลากหลายอาทิเช่น การนำข้อกำหนดแห่งโตเกียวมาประยุกต์ใช้กับบุคคลทุกคนที่ถูกฟ้องร้องอยู่ในระหว่างพิจารณาคดีหรือการดำเนินการตามคำพิพากษา กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นผู้ต้องหา ผู้ที่อยู่ในระหว่างการฟ้องร้องและผู้ที่ถูกศาลพิพากษาแล้ว โดยมีมาตรการหลักถึงการควบคุมตัว เช่น การวางตัวประกัน การปล่อยโดยมีเงื่อนไข การลงโทษทางสถานภาพหรือสถานะของบุคคล การปรับหรือการลงโทษทางเศรษฐกิจ การยึดทรัพย์สินหรือคำสั่งยึดทรัพย์ การชดเชยค่าเสียหาย การรอการลงโทษ การคุมประพฤติ การทำงานบริการสังคม การส่งตัวไปรับการบำบัดรักษา การกักตัวอยู่ภายในบ้าน เป็นต้น ซึ่งมาตรการเหล่านี้จะเป็นการเบี่ยงเบนผู้กระทำความผิดออกสู่กระบวนการยุติธรรมซึ่งปริมาณคดีที่ศาลกำหนดเงื่อนไขการคุมประพฤติก็น้อยลงและลดปัญหาการผิดเงื่อนไขการคุมประพฤติและปัญหาคนล้นคุก

3.4 วิเคราะห์มาตรการในการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดที่ศาลรอการลงโทษโดยการคุมประพฤติที่กระทำผิดเงื่อนไขการคุมประพฤติในประเทศไทย

เนื่องจากปัจจุบันปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยนั้นมีปริมาณมาก ประกอบกับประมวลกฎหมายอาญามาตรา 56 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม ได้เพิ่มอำนาจในการใช้ดุลยพินิจในการรอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษมากขึ้นกว่าเดิมเป็นเหตุให้ปริมาณคดีที่ศาลกำหนดเงื่อนไขการคุมประพฤติและเข้าสู่ระบบการคุมประพฤตินั้นมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นและปัญหาการผิดเงื่อนไขการคุมประพฤติก็นำมาซึ่งการเพิ่มขึ้นตามลำดับ ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยควรนำมาตราหลักถึงการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดมาประยุกต์ใช้อย่างจริงจัง โดยมาตรการดังกล่าวคือ มาตรฐานขั้นต่ำสหประชาชาติสำหรับมาตรการไม่ควบคุมตัว (ข้อกำหนดโตเกียว) โดยมาตรการดังกล่าวนี้สามารถประยุกต์ใช้กับทุกบุคคลที่ถูกฟ้องร้องอยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีหรือการดำเนินการตามคำพิพากษา กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นผู้ต้องหา ผู้ที่อยู่ระหว่างการฟ้องร้องและผู้ที่

ถูกศาลพิพากษาแล้วย่อมสามารถใช้ได้ เมื่อประยุกต์ใช้แล้วจะต้องกระทำโดยปราศจากการแบ่งแยกในเรื่องเชื้อชาติ สีผิว เพศ อายุ ภาษา ศาสนา สัญชาติและความรุนแรงของการกระทำผิดตามบุคลิกภาพและภูมิหลังของผู้กระทำผิด โดยที่ระบบงานยุติธรรมต้องกำหนดขอบเขตกว้างๆ ของมาตรการไม่ควบคุมตัวผู้กระทำผิด ตั้งแต่ขั้นตอนก่อนฟ้องร้องจนถึงหลังการพิพากษา ควรหลีกเลี่ยงกระบวนการที่เป็นทางการหรือการไต่สวนของศาลให้มากที่สุด โดยคำนึงถึงการคุ้มครองทางกฎหมายและหลักนิติธรรม ซึ่งจะเป็นการนำไปสู่การลดจำนวนผู้กระทำความผิด โดยมาตรการดังกล่าวนี้มีหลายวิธีดังต่อไปนี้

1. การว่ากล่าวตักเตือน
2. การลงโทษทางสถานภาพหรือสถานะของบุคคล
3. การปรับหรือการลงโทษทางเศรษฐกิจ
4. การชดใช้ค่าเสียหาย
5. การรอการลงโทษ

4. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากสภาพปัญหาที่ได้ศึกษามานั้น เห็นควรปรับปรุงแนวทางแก้ไขปัญหา ดังต่อไปนี้

1. ควรนำมาตรการว่ากล่าวตักเตือนผู้กระทำความผิดมาใช้ลงโทษผู้กระทำผิดในคดีเล็กน้อยที่มีระวางโทษไม่รุนแรง เช่น คดีตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก เป็นต้น
2. ควรนำมาตรการลงโทษทางสถานภาพหรือสถานะของบุคคล โดยการบังคับบุคคลให้ปฏิบัติตามกฎหมายโดยยึดหลักสิทธิมนุษยชนและหน้าที่โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เช่น การไม่ให้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ไม่อนุญาตให้มีใบอนุญาตขับขี่ วิธีการลงโทษนี้อาจจะเป็นคำสั่งของศาลซึ่งถือเป็นการหลีกเลี่ยงการควบคุมผู้กระทำผิดวิธีหนึ่ง ซึ่งอาจจะจำกัดหรือไม่จำกัดเวลาขึ้นอยู่กับกระบวนการพิจารณา วิธีการนี้อาจจะช่วยให้ผู้กระทำผิดและครอบครัวยังทำงานและไม่กีดกันจากสังคม
3. ควรนำมาตรการการปรับหรือการลงโทษทางเศรษฐกิจมาใช้บังคับโดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมของผู้กระทำผิดและสถานะภาพทางการเงินของผู้กระทำผิด สถานภาพทางครอบครัว อาชีพและสุขภาพของผู้กระทำผิด ก่อนที่ศาลจะพิจารณาลงโทษปรับ ศาลจะพิจารณาถึงความสามารถในการชำระค่าปรับของผู้กระทำผิดเป็นลำดับแรก ซึ่งการชำระค่าปรับอาจจะชำระทันทีหรือมีระยะเวลาในการชำระค่าปรับตามเงื่อนไขการผ่อนชำระ
4. ควรนำมาตรการชดใช้ค่าเสียหายเหยื่อ โดยผู้กระทำผิดจะต้องเป็นผู้ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่บุคคลผู้ถูกประทุษร้ายนั้น โดยตรง เพื่อเป็นการชดเชยความเสียหายที่ผู้กระทำผิดได้กระทำลงไป

5. ควรนำมาตรการรอกการลงโทษเพื่อเป็นการผลักดันให้ผู้กระทำผิดออกจากกระบวนการยุติธรรม โดยใช้ดุลยพินิจในการรอกการลงโทษผู้กระทำผิดในคดีบางประเภทเมื่อเห็นว่าการลงโทษจำคุกจะมีผลเสียต่อตัวผู้กระทำผิด ความประพฤติของผู้กระทำผิด ความสำนึกผิด อายุ ประวัติอาชญากรรม การชดใช้ค่าเสียหาย การประกอบอาชีพและปัจจัยส่วนบุคคลอื่น ๆ ในขณะเดียวกันก็ควรคำนึงถึงความปลอดภัยของสังคม ผู้พิพากษาจะต้องพิจารณาเพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดอย่างระมัดระวัง

บรรณานุกรม

- กัญญาพัชร จงปัญญาประพันธ์. การนำระบบคุมประพฤติมาใช้ในชั้นก่อนฟ้อง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2549.
- การคุมประพฤติผู้ใหญ่: ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร: อินเทอร์เน็ต พรินต์ติ้ง. 2537.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วย การดำเนินคดีในชั้นตอนก่อนการพิจารณา. พิมพ์ครั้งที่ 7 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร: พลสยามพรินต์ติ้ง. 2553.
- คณิต ณ นคร. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน. 2555.
- คณิต ณ นคร. กระบวนการยุติธรรมกับสิทธิพื้นฐานของประชาชน. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน. 2553.
- คู่มือการจำแนกผู้กระทำผิดในงานคุมประพฤติ. กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม. 2549.
- คู่มือการปฏิบัติงานการสืบเสาะและพินิจผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56. กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม. 2550.
- คู่มือการปฏิบัติงานควบคุมและสอดส่องผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ เด็กหรือเยาวชนและผู้ได้รับการ พักการลงโทษ ลดวันต้องโทษจำคุก. กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม. 2551.
- ชกุล โตอ่อน. ปัญหาผิดเงื่อนไขการคุมประพฤติจำเลยในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด: ศึกษาเฉพาะกรณีศาลจังหวัดลำปาง. หลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารศาลชั้นต้น รุ่นที่ 13 สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม. 2557.
- ฐาปกรณ์ เทียงธรรม. การใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษ: ศึกษาเฉพาะกรณีการรอกการลงโทษ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. 2556.
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. มุมมองใหม่ในกฎหมายอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน. 2556.
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. สังคมกับกฎหมาย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน. 2555.

ชั้นยพงศ์ เจียมทอง. ปัญหาทางกฎหมายในการพักการลงโทษนักโทษเด็ดขาด. การศึกษาอิสระปริญญา
นิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2548.

ธานี วรรักษ์. วิกฤตราชทัณฑ์ วิกฤตกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน. 2554.

ธานี วรรักษ์. หลักกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก. กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน. 2553.

ธีรรัตน์ สัมมา. กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษ: ศึกษากรณีการลดวันต้องโทษจำคุก. วิทยานิพนธ์ปริญญามหา
บัณฑิตย์. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. 2546.

นภสินธุ์ ภูมิ. ปัญหามาตรการทางกฎหมายที่จะนำไปใช้บังคับกับผู้เมาแล้วขับ. การศึกษาอิสระ ปริญญา
นิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2554.

นวลจันทร์ ทศนชัยกุล. การคุมประพฤติและการพักการลงโทษ. กรุงเทพมหานคร:นิติบรรณการ. 2532.

นิภาภรณ์ ดวงจำ. ปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานพักการลงโทษของเรือนจำในเขต
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. 2533.

ประเทือง ธนิยผล. อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 557.

ประธาน วัฒนาวณิชย์. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร:โพธิ์พริ้นติ้ง. 2546.

ประมวลกฎหมายอาญารับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2559.

ประเสริฐ เมฆมณี. ทัณฑวิทยา. กรุงเทพมหานคร:บพิธการพิมพ์. 2523.

เพยาว์ ศรีแสงทอง. การลงโทษและการแก้ไขผู้กระทำความผิด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:จามจุรีโปรดักส์.
2555.

พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. 2559.

พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545.

พระราชบัญญัติวิธีการดำเนินการคุมประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2522.

มติคณะรัฐมนตรี เรื่องแนวทางรูปแบบการลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาล. ลงวันที่ 10 กรกฎาคม 2544.

รณชัย คงสกนธ์, เชียรชัย งามทิพย์วัฒนา. รายงานสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ถูกบังคับบำบัด ภายใต้
พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545. คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาล
รามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.

รายงานวิจัย เรื่องการศึกษารูปแบบการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน. กรมกษ
นาวิเชตร และคณะสำนักพัฒนาการคุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม.

- วัชรภรณ์ จิตชุ่ม. การเลี้ยงโทษจำคุกโดยงานคุมประพฤติ: ศึกษาเฉพาะอัตราโทษการรอการลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. 2545.
- ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์. แนวทางและความเป็นไปได้ในการนำมาตราการลงโทษระดับกลางมาใช้เพื่อเป็นมาตรการทางเลือกในการลงโทษผู้กระทำความผิดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศุภกิจ เข้มประชา. มองกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทยผ่านการศึกษาเปรียบเทียบ. กรุงเทพมหานคร: เจริญรัฐ. 2558.
- สารานุกรมกระบวนการยุติธรรมนานาชาติ. สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด. 2540.
- สารานุกรมงานคุมประพฤตินานาชาติ ศึกษาเฉพาะกรณีระบบงานคุมประพฤติประเทศแคนาดา. กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม. 2551.
- สุทัศน์ อันทนานนท์. ปัจจัยที่มีส่วนให้บุคคลกระทำความผิดเงื่อนไขคุมประพฤติ: ศึกษาเปรียบเทียบผู้ที่ถูกถอนการคุมประพฤติกับผู้ที่ยังไม่พ้นการคุมประพฤติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2522.
- หยุด แสงอุทัย. กฎหมายอาญาภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2554
- อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ. ทฤษฎีอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน. 2556.
- อรนิตย์ บุญยรัตพันธุ์. มาตรการทางกฎหมายในการใช้วิธีการคุมประพฤติแบบเข้ม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2547.
- อริษรา มณีสว่าง. การคุมประพฤติ: ศึกษาการเลี้ยงโทษจำคุกโดยการคุมขังเป็นช่วงระยะเวลา วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. 2550.
- Alexander B. Smith and Louis Berlin. Introduction to Probation and Parole Second Edition. Minnesota: West Publishing Co. 1979.
- Alison Liebling and Shadd Maruna. The Effects of Imprisonment. Portland: Willan Publishing. 2005.
- Anthony Bottoms, Sue Rex, Gwen Robinson. Alternatives to prison options for an insecure society. 2004.
- Anton M. van Kalmthout and Ioan Durnescu. Probation in Europe. Nijmegen: Wolf Legal Publishers. 2008.
- Anton M. van Kalmthout Jack T.M. Derks. Probation and Probation Services A European perspective. Utrecht: Conference Permanente Europeenne de la Probation. 2000.
- David R. Struckhoff, Ph.D. Juvenile Delinquency and Justice. Dubuque: Mc Graw Hill.

- E. Fattah & S. Parmentier. Victim Policies and Criminal Justice on the road to restorative justice. 3 nd ed. Leuven University Press, 2001.
- Gordon Bazemore and Mara Schiff. Juvenile Justice Reform and Restorative Justice. Portland:Willan Publishing, 2005.
- Howard A Badinsky. (1997). Sixth Edition Probation & Parole Theory & Practice. 6 nd ed. New Jersey: Viacom company.
- Jane Winstone and Francis Pakes. Community Justice Issues for Probation and Criminal Justice. Portland: Willan Publishing, 2005.
- Lawrence F. Travis III. Introduction to Criminal justice. 12 nd ed. Burlington: Elsevier.
- Leanne fital Alarid and Rolando V. del Carmen. Community Based Correstions. Belmont: Ichapters.
- Loraine Gels thorpe and Rod Morgan. Handbook of Probation.Cullompton:Willan Publishing, 2009
- Robert Holman Coombs, Editor. Addiction Recovery Tools. 3 nd ed. Carifornia: Sage Publications.
- World Congress on Probation and Strategic Meeting on Electronic M0nitoring. Ministry of justice national Offender Management Service. 2556.